

Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas Metskülas Nirgi kinnistu eraldistel 1, 5 ja 7 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes 15.07.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg-d 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas Metskülas Nirgi kinnistu (registriosa nr 2564308, katastritunnus 49802:002:0289) eraldistel 1, 5 ja 7 harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele üldistele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Osaühing Valga Puu (registrikood 10600304) volitatud esindaja Merle Abroi esitas 15.07.2025 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse Nirgi kinnistu eraldistel 1, 5 ja 7 harvendusraiet kokku 6,31 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 282 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris nr-tega 50001144942, 50001144802 ja 50001144803.

Kavandatav raieala paikneb siseriiklikult Vabariigi Valitsuse 13.01.2005 määrusega nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine” (edaspidi määrus nr 1) kaitse alla võetud **Ratva metsise püsielupaiga piiranguvööndis ja projekteeritava Alutaguse rahvuspargi Metsiste piiranguvööndis** ning Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel **Muraka looduslal** ja **Muraka linnualal**.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lg 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Harvendusraie on kavandatud kokku 6,31 ha suurusel alal (1,34 ha suurusel alal eraldisel 1, 1,09 ha suurusel alal eraldise 5 ja 3,88 ha suurusel alal eraldisel 7) latiealise metsa arenguklassi kuuluvates kaasikutes, kavandatav hinnanguline raiemaht on kokku 282 tm (43 tm eraldisel 1, 31 tm eraldisel 5 ja 208 tm eraldisel 7).

Harvendusraie on hooldusraie (MS § 28 lg 4 p 2), mille eesmärgiks on metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimine ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamine (MS § 28 lg 7 p 2). Nõuded harvendusraiele on sätestatud metsa majandamise eeskirja (MME)¹ §-s 6.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Nirgi kinnistu asub Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas, kus kehtib Alutaguse Vallavolikogu 29.10.2020 otsusega nr 285 kehtestatud Alutaguse valla üldplaneering², millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud MME §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

² Kättesaadav: <https://www.alutagusevald.ee/uldplaneering>.

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Nirgi kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa ja see asub hajaasustuspiirkonnas.

Nirgi kinnistul on kavandatud ka teisi raieid, neist eraldistel 1, 5 ja 7 kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)³ on 03.06.2025 registreeritud harvendusraie sama kinnistu eraldistel 2, 10 ja 11 (4,29 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 184 tm) ning aegjärgne raie eraldistel 4, 8 ja 9 (2,7 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 250 tm), mis paiknevad samuti Ratva metsise püsielupaigas ning Muraka looduslal ja Muraka linnualal.

Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis, alal kasvavad latimetsa arenguklassi kuuluvad kaasikud.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavast raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Raieala ei paikne märgalal, kuid eraldised 1 ja 7 asuvad osaliselt (vastavalt 0,77 ha ja 0,73 ha ulatuses) maaparandussüsteemi Lemmiku/TTP-143 Mäetaguse (Lemmaku peakraavi) kalda piiranguvööndis, jäädes osaliselt (vastavalt 0,14 ha ja 0,02 ha ulatuses) ka veekaitsevööndisse. Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ning puhketingimuste säilitamine (looduskaitseaduse (LKS) § 37 lg 2). Veekogu kalda või ranna erosiooni ja hajuheite vältimiseks on veekogu kaldal või rannal veekaitsevöönd (veeseaduse (VeeS) § 118 lg 1). Kalda piiranguvööndi laius on Lemmaku peakraavil 50 m ja veekaitsevööndi ulatus 10 m (LKS § 37 lg 1 p 4 ja VeeS § 118 lg 2 p 2).

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”. https://media.rm.k.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf.

Kavandatav raieala asub **Ratva metsise püsielupaiga piiranguvööndis ja projekteeritava Alutaguse rahvusparki Metsiste piiranguvööndis** ning Natura 2000 võrgustikku⁴ kuuluvatel **Muraka loodusalal ja Muraka linnualal**.

Ratva metsise püsielupaiga piiranguvööndi kaitse-eesmärk on II kaitsekategooriasse kuuluva liigi metsise (*Tetrao urogallus*) väljaspool kaitsealasid asuvate elupaikade kaitsmine liigi soodsa seisundi tagamiseks (määrus nr 1 § 1 lg 1). Tingimused metsa majandamisele metsise püsielupaiga piiranguvööndis on sätestatud määruse nr 1 §-s 4.

Projekteeritaval Alutaguse rahvusparki laiendusosalal lähtub Keskkonnaamet käesoleval hetkel metsateatise kinnitamisel Vabariigi Valitsuse 17.12.2020 määrusega nr 97 „Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskiri” kinnitatud kaitsekorrast ja LKS-ist ning kaitse-eeskirja muutmise eelnõust. Kliimaministri 17.10.2024 käskkirjaga nr 1-2/24/401 on algatatud määruse „Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskiri” muutmise menetlus (edaspidi eelnõu). Vastavalt eelnõule võetakse rahvusparkiga liidetavatel endistel metsise püsielupaikade aladel piiranguvööndi kaitsekorra kehtestamisel aluseks määruses nr 1 kehtiv kaitsekord. Olemasoleva Alutaguse rahvusparki kaitse-eesmärgid on loetletud Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskirja §-s 1 ning tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud sama kaitse-eeskirja §-s 16.

Kavandatav raieala asub Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel II kategooria kaitsealuse⁵ linnuliigi **metsise (*Tetrao urogallus*)** piiritletud elupaigas registrikoodiga KLO9101738.

Kavandatava raiealaga piirnevale alale, st raieala 30 m mõjualasse jäävad **Alutaguse rahvusparki Ratva-Metsküla sihtkaitsevöönd** (ka projekteeritav), III kategooria kaitsealuse⁶ linnuliigi **öösorr (*Caprimulgus europaeus*)** piiritletud elupaik registrikoodiga KLO9130181 ning loodusdirektiivi⁷ I lisas nimetatud **elupaigatüüpide soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ja vanad loodusmetsad(9010*)** tunnustele vastavad metsaalad (edaspidi ka metsaelupaigad), neist 9080* tunnustele vastavad metsaalad jäävad ka Nirgi kinnistule.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava raieala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatavate raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

⁴ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduses nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”.

⁵ II kategooria kaitsealused liigid on nimetatud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määruses nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

⁶ III kategooria kaitsealused liigid on nimetatud keskkonnaministri 19.05.2004 määruse nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”.

⁷ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatava raie mõju keskkonnaelementidele:

Määruse nr 1 § 4 lg 9 kohaselt on metsise püsielupaiga piiranguvööndis puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt keelatud. Kaitseala valitseja (määruse nr 1 § 3 kohaselt Keskkonnaamet) võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab. Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või kaitseala valitseja nõusolekul külmumata pinnaselt, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – raieala eraldistel 1 ja 7 piirneb kraaviga, asudes osaliselt Lemmaku peakraavi veekaitsevööndis (ulatus VeeS § 118 lg 2 p 2 kohaselt 10 m). VeeS § 119 p-de 2 ja 6 kohaselt on veekaitsevööndis keelatud puu- ja põõsarinde raie Keskkonnaameti nõusolekuta, välja arvatud maaparandussüsteemi ehitamiseks ja hoiuks, ning pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet. Tegemist ei ole loodusliku veekoguga. Raiealalt raiutakse puistu harjusalt hõredamaks, puistu ülarinne säilib, sh ka kraavi veekaitsevööndis ja kalda piiranguvööndis, raie mõju kraavile ja veerežiimile ei ole oluline, vältides reostust, pinnase kahjustamist ja kraavi ummistamist (VeeS § 119 p 6). Veega seotud Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid veega seotud kaitsealuseid loodusobjekte alal ei esine, seega raietööd neid ei kahjusta.

Välisõhk ja kliima – kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh määrusele nr 1, harvendusraie on metsise püsielupaiga piiranguvööndis lubatud tegevus) ja on kooskõlas projekteeritavas Alutaguse rahvuspargis kavandatava kaitsekorraga. Puistud raiutakse ühtlaselt hõredamaks, mh eemaldatakse kahjustatud ja nakkusohtlikud ning lähitulevikus väljalangevad nõrgemad puud. Seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatav raie neid elemente oluliselt ei mõjuta. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega kuni 1 kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatav raieala asub Muraka looduslal ja Muraka linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 p 1 alap-s 34 ja lisa 1 p 2 alap-s 227.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-

eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁸ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁹ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatakse harvendusraiet ehk hooldusraiet, mille käigus raiutakse puistud hajusalt hõredamaks, reguleeritakse koosseisu ning eemaldatakse kahjustatud ja nakkusohtlikud ning lähitulevikus välja langevad puud, puistute esimene rinne säilib.

Raieala asub Muraka linnuala kaitse-eesmärgiks oleva II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaigas. Metsise ja tema elupaikade kaitse on tagatud siseriiklike õigusaktidega (sh LKS-ga, määrusega nr 1). Metsise elupaiga kaitseks on antud juhul moodustatud Ratva metsise püsielupaik, mille piiranguvööndis kavandatav raieala asub. Ka olemasoleva Alutaguse rahvuspargi, mille piiranguvööndisse kavandatav raieala jääb, kaitse-eesmärkide hulka kuulub metsise ja tema elupaikade kaitse (Alutaguse rahvuspargi kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p 6). Eelnõu kohaselt moodustatakse ka Alutaguse rahvuspargi Metsiste piiranguvöönd just eelkõige metsise elupaikade kaitse tagamiseks. Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paika panemisel ja kaitsekorra määramisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud. Kavandatav raieala jääb siseriikliku kaitseala (nii olemasoleva kui projekteeritava) piiranguvööndisse, kus majandustegevus on lubatud (LKS § 31 lg 1).

Nagu enamik liike, on metsis tundlik munemis- ja haudumisaegse häirimise suhtes. Metsise kaitse tegevuskava¹⁰ kohaselt on metsise põhiliseks häirimiseks paljunemisperioodil tehtavad metsatööd, trasside raied ning teised metsas tehtavad tööd, mis võivad viia pesitsuse ebaõnnestumiseni. Mängu-, pesitsuse ja poegade kasvatamise perioodiks on metsise puhul ajavahemik 1. veebruarist kuni 31. juulini. Sel perioodil elupaigas raietöödest hoidumine aitab vältida metsiste sigimisaegset häirimist ning pesade ja munade hävitamist ja tagada metsiste

⁸Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN).

⁹ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:
http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote.

¹⁰ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (*Tetrao urogallus*) kaitse tegevuskava” (leitav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>).

eduka pesitsemise. Arvestades, et kavandatava raie on harvendusraie, mille korral puistud säilivad (lagedat ala ei teki), siis ei mõjuta raie Muraka linnuala sellisel määral, et väheneks liigile elupaigana sobiva ala suurus kaitsealal või halveneks oluliselt elupaiga kvaliteet.

Raieala eraldistel 1 ja 7 piirneb läänepoolsest küljest Muraka linnuala kaitse-eesmärgiks oleva III kategooria kaitsealuse linnuliigi öösorri (*Caprimulgus europaeus*) elupaigaga, mis jääb Alutaguse rahvuspargi Ratva-Metsküla sihtkaitsevööndisse (ka projekteeritava kaitsekorra kohaselt). Öösorr on Eestis ebaühtlaselt levinud rändlind, keda võib kohata aprilli lõpust septembri alguseni. Lind pesitseb hõredapoolsetes nõmme- ja rabamännikutes, mõnikord männi-segametsade servaosades ja kuivadel puisniitudel, siirdesoometsades või kuivades loomännikutes, vahel ka raiesmikel ja noorendikes. Arvukus on mõõdukalt langev, peamiseks ohuks on häirimine ja pesade hävimine metsatöodel. Pesitsusperiood on 1. maist kuni 15. juulini. Liigi elupaigaks piiritletakse elupaigaks sobiv ja häirimistundlik metsaala ning väljaspool elupaika teostataval raiel liigile olulist mõju ei ole. Kuna öösorri elupaigas raiet ei tehta, siis elupaiga pindala ei vähene ning raietööde tegemine väljaspool metsise paljunemise ja poegade kasvatamise perioodi tagab pesitsusrahu ka piirneval alal pesitsevale öösorrile.

Kavandataval raiealal ei ole registreeritud Muraka loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, kuid kavandatava raieala 30 m mõjualasse jäävad alad, kus on inventeeritud elupaigatüübid siirdesoo- ja rabametsad (91D0*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning vanad loodusemetsad (9010*), mis on nii Muraka loodusala ning ka olemasoleva ja projekteeritava Alutaguse rahvuspargi kaitse-eesmärgiks. Raieala piirneb vahetult nimetatud metsaelupaikadega. Metsaelupaigad on looduskaitsealalt väärtuslikud metsaalad, kus elurikkus ja looduslikkus on säilinud. Antud elupaigad on esinduslikkusega B (esinduslik) ja C (keskmine, arvestatav esinduslikkus) ning nende üldine looduskaitsealine väärtus (üldine hinnang elupaiga kaitseväärtusele) on hinnatud väärtusega B (kõrge) või C (keskmine).

Metsaelupaigatüübile vastavatel metsaaladel raiet ei toimu, seega elupaikade pindala ei vähendata. Antud juhul ei teki elupaikadega piirnevatel aladel raie käigus ka lagedat ala, puistud raiutakse vaid hajusalt hõredamaks seega võib järeldada, et kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju metsaelupaikadele. Võib esineda vaid mõningast valgustingimuste muutust eeskätt vahetult piirnevatel aladel, kuid elupaiga kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur säilivad. Nimetatud metsaelupaikade, mis jäävad piiranguvööndisse, kaitse tagamiseks on Keskkonnaamet teinud 07.02.2022 kirjaga nr 7-4/22/2442 „Loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpide range kaitse alla võtmine” Keskkonnaministeeriumile (praegune Kliimaministeerium) LKS § 8 lg 1 ning § 13 lg 1 alusel ettepaneku muuta Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualadega kattuvate siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaitsekorda selliselt, et loodusdirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüübid oleksid rangelt kaitstud, alad on EELIS-esse kantud projekteeritavate alade kaardikihile (Metsaelupaikade looduskaitseala, Metsaelupaikade sihtkaitsevöönd).

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid antud juhul on metsamaterjali kokkuvedu võimalik teostada metsaelupaiku ja piirnevat sihtkaitsevööndit läbimata. Metsaelupaikade kahjustamine ei ole lubatud. Külmunud pinnasega mööda raieala liikudes piirnevatel aladel registreeritud metsaelupaiku ei kahjustata.

Kavandataval raiealal ja selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud lisaks eespool käsitletutele muid Muraka linnuala ja Muraka loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku. Kuna tegemist on raiega, mille käigus puistud säilivad, siis ei mõjuta raietööd eeldatavasti ebasoodsalt Muraka loodusala ja Muraka linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust, kui raietööde teostamisel järgitakse kehtivate

õigusaktide nõudeid (mh tööd tehakse külmunud pinnasega, väljaspool metsise ja teiste lindude pesitsusaega, raie käigus säilitatakse loodusliku mitmekesisuse elemente).

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raie on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Ratva metsise püsielupaiga piiranguvööndis ja projekteeritava Alutaguse rahvusparki Metsiste piiranguvööndis. Mõju Ratva metsise püsielupaiga ja projekteeritava Alutaguse rahvusparki kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Muraka linnuala ja Muraka loodusala kaitse eesmärkidega (metsise, öösorri ning metsaelupaikade 9080*, 91D0* ja 9010* kaitse), on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Määruse nr 1 § 4 lg 8 p 1 kohaselt tuleb metsise püsielupaiga piiranguvööndis raiete tegemisel arvestada, et üle 60 aasta vanuse metsa osakaal ei tohi jääda väiksemaks kui 50%. Harvendusraie ei mõjuta antud juhul üle 60 aasta vanuste metsade osakaalu, tegemist on nooremate metsadega ja puistud säilivad.

Kavandatava raiealaga piirnevale alale, st raieala 30 m mõjualasse jääb Alutaguse rahvusparki Ratva-Metsküla sihtkaitsevöönd (ka projekteeritava kaitsekorra alusel). Alutaguse rahvusparki Ratva-Metsküla sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on koosluste tüüpide säilitamine või taastamine, neile omase liigilise ja vanuselise struktuuri hoidmine, elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 9 lg 2).

Kuna kavandatava raie tegemisel piiranguvööndis, mis on kaitseala majandatav osa, puistute esimene rinne säilib, siis ei kahjusta raie olemasoleva ja projekteeritava kaitseala seisundit.

Raie on kooskõlas kehtivate õigusaktidega (piiranguvööndis on hooldusraied lubatud, puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnasega).

Teisi kaitstavaid loodusobjekte, sh kaitsealuste liikide leiukohti, kavandataval raiealal ega selle 30 m mõjualas registreeritud ei ole.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandataval raiel ei ole olulist kumulatiivset mõju, sest puistud raiutakse ühtlaselt hõredamaks ning puistute esimene rinne säilib. Juhul, kui raietööde tegemisel järgitakse õigusaktidega sätestatud nõudeid, siis ei ole raiel olulist mõju. Teadaolevalt ei kavandata raiealal ega selle lähiümbruses muid tegevusi, millega raie mõju võiks kumuleeruda.

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, määrusega nr 1, kavandatava kaitsekorraga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Määruse nr 1 § 4 lg 9 kohaselt on metsise püsielupaiga piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmutamata pinnaselt. Kaitseala valitseja (määruse nr 1 § 3 kohaselt Keskkonnaamet) võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

MME § 6 lg 4 kohaselt ei ole pärast harvendusraiet puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem MME lisas 1 märgitust, kuid alla 15 m kõrguste kaasikute puhul ei ole MME lisas 1 sätestatud harvendusraie järgset rinnaspindala alammäära. Sellisel juhul tuleb arvestada, et

keskkonnaministri 16.01.2009 määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend” § 17 lg 5 järgi on harvendusraie käigus maksimaalne kavandatav väljaraie puistu esimesest rindest koos kokkuveoteedelt raiutud puiduga 40% rinde raie-eelsest tagavarast.

Metsaelupaikade kahjustamine raiealaga piirnevatel aladel ei ole lubatud.

LKS § 55 lg 6 järgi on kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal keelatud, mistõttu on raietööde (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemine metsise paljunemise ja poegade kasvatamise perioodil 1. veebruarist kuni 31. juulini keelatud. LKS § 55 lg 6¹ sätestab, et keelatud on looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani. Seega, metsisest lähtuv ajaline piirang tagab pesitsusrahu ka teistele metsalindudele, sh piirneval alal pesitsevale öösorile.

Soovitused lähtuvalt metsise elupaiganõudlusest:

- 1) säilitada olemasolul suuremaid haralisi mände ja I rinde koosseisus haaba;
- 2) hoida võimalikult palju puhmastikuga maapinda raidmetest puhtana (koondada raidmed kokkuveoteedele), et mitte vähendada oluliselt metsiste toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele;
- 3) jätta 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata 0,1 ha suurust eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne.

Kanaliste jaoks on oluline puhmarinde, eriti mustika säilimine, mis on tähtsal kohal metsise toidulaua. Suuremad haralised männid sobivad metsisele mängu- ja toidupuudeks. Soovitus raiumata alade jätmiseks on antud harvendusraie mõju leevendamiseks ja kanalitele võimalike sulgimiskohtade jätmiseks.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud MME-ga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järelendus

Kavandataval harvendusraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Muraka linnuala ja Muraka loodusala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Mare Rennel
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond